

3. Præterea, ea quæ virtute divina sunt, non possunt virtute alicujus creaturæ fieri. Sed ea, quæ Christus faciebat, poterant etiam fieri in virtute alicujus creaturæ; unde et Pharisei ei dicebant, quod in Beelzebub principe dæmoniorum ejiciebat dæmonia. Ergo videtur quod Christus non fecerit miracula virtute divina.

Sed contra est, quod Dominus dicit Joan. 14: Pater in me manens, ipse facit opera.

Respondeo dicendum quod, sicut in prima parte habitum est¹, vera miracula sola virtute divina fieri possunt; quia solus Deus potest mutare naturæ ordinem, quod pertinet ad rationem miraculi. Unde Leo Papa dicit in epistola ad Flavianum², quod cum in Christo sint duæ naturæ, una earum est divina quæ fulget miraculis; altera, scilicet, humana, quæ succumbit injuriis. Et tamen una earum agit cum communicatione alterius, in quantum, scilicet, humana natura est instrumentum divinæ actionis, et actio humana virtutem accipit a natura divina, sicut supra habitum est³.

Ad primum ergo dicendum, quod hoc, quod dicitur: Non poterat ibi ullam virtutem facere, non est referendum ad potentiam absolutam; sed ad id quod potest fieri congruenter, non enim congruum erat ut inter incredulos operaretur miracula. Unde subditur: Et mirabatur propter incredulitatem eorum; secundum quem modum dicitur Gen. 18: Num celare poterō Abraham quæ gesturus sum? et 19: Non poterō facere quicquam, donec ingrediaris illuc.

Ad secundum dicendum, quod (sicut Chrysostomus dicit⁴ super illud Matt. 14: Acceptis quinque panibus, et duobus piscibus, aspiciens in cælum, benedixit et fregit) oportebat credi de Christo, quoniam a Patre est, et quod ei æquale est. Et ideo ut utrumque ostendat, nunc quidem cum potestate, nunc autem orans miracula facit; et in minoribus quidem respicit in cælum, puta in multiplicatione panum; in majoribus autem, quæ sunt solius Dei, cum potestate a seipso agit, puta, quando peccata dimisit, mortuos suscitavit. Quod autem dicitur Joann. 11, quod in suscitatione Lazari oculos sursum levavit, non propter necessitatem suffragii, sed propter exemplum hoc fecit. Unde dicit: Propter populum, qui circumstat, dixi, ut credant quia tu me misisti.

¹ Q. 110, a. 4.

² Ep. 10, c. 4, parum a princ.

³ Q. 13, a. 3.

⁴ Homil. 50 in Mat., parum a pr., tom. 2.

Ad tertium dicendum, quod Christus alio modo expellebat dæmones quam virtute dæmonum expellantur. Nam virtute superiorum dæmonum ita dæmones a corporibus hominum expelluntur, quod tamen remanet dominium eorum quantum ad animam; non enim contra regnum suum diabolus agit. Sed Christus dæmones expellebat, non solum a corpore, sed multo magis ab anima. Et ideo Dominus blasphemiam Phariseorum, dicentium eum in virtute dæmoniorum dæmonia ejicere, reprobat, primo quidem per hoc quod Satanus contra seipsum non dividitur; secundo, exemplo aliorum, qui dæmonia ejiciebant per Spiritum Dei; tertio, quia dæmonium expellere non posset, nisi ipsum vicisset virtute divina; quarto, quia nulla convenientia in operibus nec in effectu erat sibi et Satanæ, cum Satanus dispergere cuperet quos Christus colligebat.

De hoc articulo legantur quæ scripsimus priori tomo, disput. 31, sect. 1 et 2.

ARTICULUS III.

Utrum Christus inceperit facere miracula in nuptiis¹.

1. Ad tertium sic proceditur. Videtur quod Christus non inceperit miracula facere in nuptiis mutando aquam in vinum. Legitur enim in libro de infantia Salvatoris, quod Christus in sua pueritia multa miracula fecit. Sed miraculum de conversione aquæ in vinum fecit in nuptiis tricesimo vel tricesimo primo anno suæ ætatis. Ergo videtur quod non inceperit tunc miracula facere.

2. Præterea, Christus faciebat miracula secundum virtutem divinam. Sed virtus divina in eo a principio suæ conceptionis erat; ex tunc enim fuit Deus et homo. Ergo videtur quod a principio miracula fecerit.

3. Præterea, Christus post baptismum et tentationem cæpit discipulos congregare, ut legitur Matt. 4, et Joann. 1. Sed discipuli præcipue congregati sunt ad ipsum propter miracula, sicut dicitur Luc. 4, quod Petrum vocavit obstupescentem propter miraculum quod fecerat in captura piscium. Ergo videtur quod ante miraculum quod fecit in nuptiis, fecerit alia miracula.

¹ 1, d. 44, in expositione litt.; et op. 11, c. 18; et Joann. 1, lect. 21; et c. 2, l. 1 fin., et c. 15, l. 5 fin.

Sed contra est quod dicitur Joann. 3: Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ.

Respondeo dicendum, quod miracula facta sunt a Christo propter confirmationem doctrinæ ejus, et ad ostendendam virtutem divinam in ipso. Et ideo quantum ad primum, non debuit ante miracula facere quam docere inciperet. Non autem debuit incipere docere ante perfectam ætatem, ut supra habitum est¹, cum de baptismo ejus ageretur. Quantum autem ad secundum, sic debuit per miracula deitatem ostendere, ut crederetur veritas humanitatis ipsius. Et ideo sicut dicit Chrys. super Joannem², decenter non inceperit signa facere in prima ætate; existimassent enim phantasma esse incarnationem, et ante opportunum tempus cruci eum tradidissent.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Chrysost. dicit super Joannem³, ex verbo Joannis Baptistæ dicitur: Ut manifestetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans, manifestum est quod illa signa, quæ quidam dicunt in pueritia a Christo facta, mendacia et fictiones sunt. Si enim a prima ætate miracula fecisset Christus, nequaquam Joannes eum ignorasset, neque reliqua multitudo indiguisset magistro ad manifestandum eum.

Ad secundum dicendum, quod Dei virtus operabatur in Christo, secundum quod erat necessarium ad salutem humanam, propter quam carnem assumpserat. Et ideo sic miracula fecit virtute divina, ut fidei de veritate carnis ejus præjudicium non feret.

Ad tertium dicendum, quod hoc ipsum ad laudem discipulorum pertinet, quod Christum secuti sunt, cum nulla eum miracula facere vidissent, sicut Gregorius dicit in quadam homilia⁴. Et Chrysostomus dicit⁵: Tunc signa maxime necessarium erat facere, quando discipuli jam congregati erant, et devoti, et attendentes his quæ fiebant. Unde subditur: Et crediderunt in eum discipuli ejus, non quia tunc primum crediderunt, sed quia tunc diligentius et perfectius crediderunt. Vel discipulos vocat eos qui futuri erant discipuli, si-

Q. 39, art. 3.

² Hom. 20 in Joann., parum ante med. illius, t. 3.

³ Hom. 16 in Joann., circa med. illius, tom. 3.

⁴ Hom. 5 in Evang., in pr.

⁵ Hom. 22 in Joann., paulo a princ., tom. 3.

cut exponit Augustinus, lib. de Consensu Evangelistarum¹.

Circa hunc articulum, videantur dicta supra hoc tomo, disputatione 17, sect. 3.

ARTICULUS IV.

Utrum miracula, per Christum facta, sufficienter ejus divinitatem ostenderint².

1. Ad quartum sic proceditur. Videtur quod miracula, quæ Christus fecit, non fuerint sufficientia ad ostendendam divinitatem ipsius. Esse enim Deum et hominem, proprium est Christo. Sed miracula quæ Christus fecit, etiam ab aliis sunt facta; ergo videtur quod non fuerint sufficientia ad ostendendam divinitatem ipsius.

2. Præterea, virtute divina nihil est majus. Sed aliqui fecerunt majora miracula quam Christus; dicitur enim Joann. 14: Qui credit in me, opera quæ ego facio, et ipse faciet, et majora horum faciet. Ergo videtur quod miracula, quæ Christus fecit, non fuerint sufficientia ad ostendendam divinitatem ipsius.

3. Præterea, ex particulari non sufficienter ostenditur universale. Sed quodlibet miraculorum Christi fuit quoddam particulare opus. Ergo ex nullo eorum potuit manifestari sufficienter divinitas Christi, ad quam pertinet universalem virtutem habere de omnibus.

Sed contra est quod Dominus dicit, Joann. 5: Opera quæ dedit mihi Pater ut faciam, ipsa testimonium perhibent de me.

Respondeo dicendum, quod miracula quæ Christus fecit, sufficientia erant ad manifestandam divinitatem ipsius, secundum tria. Primo quidem, secundum ipsam speciem operum, quæ transcendebant omnem potestatem creatæ virtutis; et ideo non poterant fieri nisi virtute divina. Et propter hoc cæcus illuminatus dicebat Joann. 9: A seculo non est auditum, quia aperuit quis oculos cæci nati; nisi esset hic a Deo non poterat facere quicquam. Secundo, propter modum miracula faciendi, quia, scilicet, quasi ex propria potestate miracula faciebat, non autem orando, sicut alii. Unde dicitur Luc. 6, quod virtus de illo exibat, et sanabat omnes. Per quod ostenditur (sicut Cy-

¹ Lib. 2, c. 17, a med., tom. 4.

² 3, d. 15, q. 1, a. 1, et d. 16, q. 1, a. 3, corp.; et 1 cont., c. 6, et l. 4, cap. 55, ad 8; et Quodl. 2, a. 6, ad 4; et Joan. 15, l. 5, col. 2.

rius dicit) quod non accipiebat alienam virtutem, sed cum esset naturaliter Deus, propriam virtutem super infirmos ostendebat, et propter hoc innumerabilia miracula faciebat. Unde super illud Mat. 8: Ejiciebat spiritus verbo, et omnes male habentes curavit, dicit Chrysostomus¹: Intende quantam multitudinem hominum curatam transcurrunt Evangelistæ, non unumquemque curatum enarrantes, sed uno verbo pelagus ineffabile miraculorum inducentes. Et ex hoc ostendebatur quod haberet virtutem coequaltem Deo Patri, secundum illud Joan. 5: Quæcumque Pater facit, hæc et Filius similiter facit. Et ibid.: Sicut Pater suscitavit mortuos, et vivificat, sic et Filius hominis, quos vult vivificat. Tertio, ex ipsa doctrina qua se Deum dicebat, quæ nisi vera esset, non confirmaretur miraculis divina virtute factis. Et ideo dicitur Marc. 1: Quænam doctrina hæc nova, quia in potestate spiritibus immundis imperat, et obediunt ei?

Ad primum ergo dicendum, quod hæc erat objectio Gentilium. Unde Aug. dicit, in Ep. ad Volus.²: Nullis, inquit, competentibus signis tantæ majestatis indicia claruerunt, quia larvalis illa purgatio, qua, scilicet, dæmones effugabat, debilius curæ, reddita vita defunctis, si et alia considerentur, Deo parva sunt. Et ad hoc respondet Augustinus: Fate-mur et nos talia quædam fecisse Prophetas, sed et ipse Moyses, et cæteri Prophetæ Dominum Jesum prophetaverunt, et ei gloriam magnam dederunt. Qui propterea talia et ipse facere voluit, ne esset absurdum quod per illos faceret, si ipse etiam non faceret. Sed tamen et aliquid proprium facere debuit, nasci de virgine, resurgere a mortuis, cælum ascendere; hoc Deo qui parum putat, quid plus expectet ignoro. Num homine assumpto alium mundum facere debuit, ut eum esse crederemus, per quem factus est mundus. Sed nec major mundus, nec isti æqualis in hoc mundo fieri posset. Si autem minorem faceret infra istum, similiter hoc quoque parum putaretur. Quæ tamen alii fecerunt, Christus excellentius fecit. Unde super illud Joann. 15: Si opera non fecissem in eis quæ nemo alius fecit, etc., dicit Aug.³: Nulla in operibus Christi videntur esse majora quam suscitatio mortuorum; quod scimus etiam antiquos fecisse Prophetas. Fecit tamen aliqua Christus, quæ nemo alius fecit. Sed responde-

¹ Hom. 28 in Matt., paulo a prin., tom. 2.

² Ep. 3, post med. illius, to. 2.

³ Tr. 91.

tur nobis, et alios fecisse, quæ nec ipse nec alius fecit. Sed qui tam multa vitia, et malas valedudines, vexationesque mortalium tanta potestate sanaret, nullus omnino legitur antiquorum. Ut enim taceam quos jubendo, sicut occurrebant, salvos singulos fecit, Marcus dicit, quod quocumque loco introibat in vicus, aut in villas, aut in civitates, in plateis ponebant infirmos, et deprecabantur eum, ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent, et quotquot tangebant eum, salvi fiebant. Hæc nemo alius fecit in eis. Sic enim intelligendum est quod ait in eis, non inter eos, aut coram eis, sed prorsus in eis, quia sanavit eos. Nec tamen alius quicumque in eis talia opera fecit, quoniam quisquis alius homo aliquid eorum fecit, ipso faciente fecit; hoc autem ipse non illis facientibus fecit.

Ad secundum dicendum, quod Augustinus exponens illud verbum Joannis¹, inquit quæ sint ista opera majora, quæ credentes in eum erant facturi: An forte quod ægros ipsis trans-euntibus etiam eorum umbra sanabat? majus est enim quod sanet umbra quam fimbria. Verumtamen quando ista Christus dicebat, verborum suorum facta et opera commendabat. Cum enim dixit: Pater in me manens ipse facit opera, quæ opera tunc dicebat, nisi verba quæ loquebatur? Et eorumdem verborum fructus erat fides illorum. Verumtamen evangelizantibus discipulis, non tam pauci, quam illi erant, sed Gentes etiam crediderunt. Nonne ab ore ipsius dives ille tristis abscessit? et tamen postea, quod ab illo auditum non fecit unus, fecerunt multi, cum per discipulos loqueretur. Ecce majora fecit prædicatus a credentibus, quam locutus est audientibus. Verum hoc adhuc movet, quod hæc majora per Apostolos fecit; non autem ipsos tantum significans ait: Qui credit in me, opera quæ ego facio, et ipse faciet. Audi ergo et intellige: Qui credit in me, opera quæ ego facio, et ipse faciet. Prius ego facio, deinde et ipse faciet, quia facio ut faciat. Quæ opera, nisi ut ex impio justus fiat? Quod utique in illo, sed non sine illo, Christus operatur. Prorsus majus hoc esse dixerim, quam creare cælum et terram; cælum enim et terra transibunt, prædestinatorum autem salus et justificatio permanebit. Sed et in cælis Angeli sunt opera Christi; numquid etiam his operibus majora facit qui cooperatur Christo ad suam justificationem? Judicet qui potest, utrum

¹ Tr. 71, fin. Innuitur 23 tract. in Joann., super illud: Majora demonstrabat illis, to. 9,

ARTICULUS I.

Utrum miracula facta per Christum circa spirituales substantias fuerint convenientia.

1. Ad primum sic proceditur. Videtur quod miracula, quæ fecit Christus circa spirituales substantias, non fuerint convenientia. Inter spirituales enim substantias sancti Angeli præpollent dæmonibus, quia ut Augustinus dicit, in 3 de Trinit.¹, spiritus vitæ rationalis, desertor, atque peccator, regitur per spiritum vitæ rationalem pium et justum. Sed Christus non legitur aliqua miracula fecisse circa Angelos bonos. Ergo nec etiam circa dæmones aliqua miracula facere debuit.

2. Præterea, miracula Christi ordinabantur ad manifestandam divinitatem ipsius. Sed divinitas Christi non erat dæmonibus manifestanda, quia per hoc impeditum fuisset mysterium passionis ejus, secundum illud 1 Cor. 2: Si cognovissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent. Ergo non debuit circa dæmones aliqua miracula facere.

3. Præterea, miracula Christi ad gloriam Dei ordinabantur, unde dicitur Matt. 9, quod videntes turbæ paralyticum sanatum a Christo, timuerunt, et glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus. Sed ad dæmones non pertinet glorificare Deum, quia non est speciosa laus in ore peccatoris, ut dicitur Eccl. 15. Unde et sicut dicitur Marc. 1 et Luc. 4, non sinebat dæmonia loqui ea quæ ad gloriam ipsius pertinebant. Ergo videtur non fuisse convenientia quod circa dæmones aliqua miracula faceret.

4. Præterea, miracula a Christo facta, ad salutem hominum ordinabantur. Sed quædam dæmonia ab hominibus ejecta fuerunt cum hominum detrimento, quandoque quidem corporali, sicut dicitur Marc. 9, quod dæmon, ad præceptum Christi exclamans, et multum discerpens hominem, cecidit ab eo, et factus est sicut mortuus, ita ut multi dicerent, quia mortuus est. Quandoque etiam cum damno rerum, sicut quando dæmones ad eorum preces misit in porcos, quos præcipitaverunt in mare. Unde cives illius regionis rogaverunt eum ut transiret a finibus eorum, ut legitur Matt. 7. Ergo videtur inconvenienter fecisse hujusmodi miracula.

¹ C. 6, non procul a princ., tom. 3.

majus sit justos creare, quam impios justificare. Certe, si æqualis est utrumque potentia, hoc majoris est misericordiae. Sed omnia opera Christi intelligere, ubi ait: Majora horum faciet, nulla nos necessitas cogit; horum enim forsitan dixit, quæ illa hora faciebat. Tunc autem verba fidei faciebat; et utique minus est verba justitiæ prædicare (quod fecit propter nos), quam impios justificare, quod ita facit in nobis, ut faciamus et nos.

Ad tertium dicendum, quod quando aliquod particulare opus proprium est alicujus agentis, tunc per illud particulare opus probatur tota virtus agentis; sicut cum ratiocinari sit proprium hominis, ostenditur aliquis esse homo, ex hoc ipso quod ratiocinatur circa quodcumque particulare propositum. Et similiter cum propria virtute miracula facere sit solius Dei, sufficienter ostensum est Christum esse Deum, ex quocumque miraculo, quod propria virtute fecit.

De quæstione hujus articuli integra disputatio nobis est statim instituenda, et ideo solum est circa litteram adnotandum, tria illa, quæ D. Thomas in articulo ponit, non esse divisim, sed conjunctim accipienda, et præsertim tertium non esse separandum a reliquis. Nisi enim Christus affirmasset se esse Deum, et in hujus veritatis confirmationem miracula edidisset, sola ipsa miracula per se sumpta non satis ostenderent ipsum esse verum Deum; at vero facta in confirmationem doctrinæ, efficacissima fuerunt ad illam roborandam, ut statim ostendemus. Oportet autem, antequam disputationem instituamus, sequentem quæstionem D. Thomæ percurrere, quoniam eandem continet materiam; et si quid est in ea difficultatis, eadem disputatione aptius comprehendetur.

QUÆSTIO XLIV.

DE SINGULIS MIRACULORUM SPECIEBUS, IN QUATUOR ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de singulis miraculorum speciebus. Et

Primo, de miraculis quæ fecit circa spirituales substantias;

Secundo, de miraculis quæ fecit circa cælestia corpora;

Tertio, de miraculis quæ fecit circa homines;

Quarto, de miraculis quæ fecit circa creaturas irracionales.

Sed contra est quod, Zach. 13, hoc prænuntiatum fuerat, ubi dicitur: Spiritum immundum auferam de terra.

Respondeo dicendum, quod miracula, quæ Christus fecit, argumenta quædam fuerunt fidei quam ipse docebat. Futurum autem erat, ut per virtutem diuinitatis ejus excluderet dæmonum potestatem ab omnibus credituris in eum, secundum illud Joann. 12: Nunc princeps hujus mundi ejicietur foras. Et ideo conueniens fuit quod inter alia miracula etiam obsessos a dæmonibus liberaret.

Ad primum ergo dicendum, quod homines sicut per Christum erant a potestate dæmonum liberandi, ita per eum erant Angelis consociandi, secundum illud Col. 1: Pacificans per sanguinem crucis ejus, quæ in cælis et quæ in terris sunt. Et ideo circa Angelos alia miracula hominibus demonstrare non conueniebat, nisi ut Angeli hominibus apparerent; quod quidem factum est in nativitate ipsius, et in resurrectione et ascensione ejus.

Ad secundum dicendum, quod sicut August. dicit, 9 de Civit. Dei¹, Christus tantum innotuit dæmonibus, quantum voluit; tantum autem voluit, quantum oportuit. Sed innotuit eis, non sicut Angelis sanctis, per id quod est vita æterna; sed per quædam temporalia suæ virtutis effecta. Et primo quidem videntes Christum esurire post jejunium, æstimaverunt eum non esse Filium Dei. Unde super illud Luc. 4: Si Filius Dei es, etc., dicit Ambr.²: Quid sibi vult talis sermonis exorsus, nisi quia cognoverat Dei Filium esse venturum, sed venisse per infirmitatem corporis non putavit? Sed postmodum visis miraculis, ex quadam suspitione conjecturavit, eum esse Filium Dei. Unde super illud Marc. 1: Scio quod sis sanctus Dei, dicit Chrys.³, quod non certam aut firmam adventus Dei habebat notitiam, sciebat tamen ipsum esse Christum in lege promissum. Unde dicitur Luc. 4: Quia sciebant ipsum esse Christum. Quod autem ipsum confitebantur esse Filium Dei, magis erat ex quadam suspitione, quam ex certitudine. Unde Beda dicit super Luc. 4: Et dæmonia Filium Dei confitebantur. Et sicut postea dicit ibid., sciebant eum esse Christum, quia cum jejunio fatigatum eum

¹ C. 21, parum a princ., t. 5.

² L. 4 in Luc., c. 14, in tit. de Prima tent. Christi, non procul a princ., tom. 3.

³ Habetur in Catena D. Thom., et in I. QQ. vet. et nov. Test., q. 66, inter op. Aug.

⁴ C. 14, secundum ejus ord.

diabolus videret, verum hominem intellexit; sed quia tentando non prævaluit, utrum Filius Dei esset, dubitabat. Nunc autem per signorum potentiam, vel intellexit, vel potius suspicatus est esse Filium Dei. Non ideo igitur Judæis eum crucifigere persuasit, quia Christum Dei Filium non esse putavit; sed quia se morte illius non prævidit esse damnandum. De hoc enim mysterio a seculis abscondito, dicit Apostolus, quod nemo principum hujus seculi cognovit; si enim cognovissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.

Ad tertium dicendum, quod miracula in expulsiōne dæmonum non fecit Christus propter utilitatem dæmonum, sed propter utilitatem hominum, ut ipsi eum glorificarent. Et ideo prohibuit eos loqui ea quæ ad laudem ipsius pertinebant, primo quidem propter exemplum; quia, ut dicit Athanas., compescebat diaboli sermonem, quomodo vera fateretur, ut nos etiam assuesciant ne curemus de talibus, etiam si vera loqui videatur. Nefas est enim, ut cum adsit nobis Scriptura divina, instruamur a diabolo; est enim hoc periculosum, quia veritati frequenter dæmones immiscent mendacia. Secundo, quia (sicut Chrysostom. dicit¹) non oportebat eos surripere officii Apostolici gloriam; nec decebat Christi mysterium lingua fetida publicari, quia non est speciosa laus in ore peccatorum. Tertio, quia (ut Beda dicit²) nolebat ex hoc invidiam accendere Judæorum. Unde etiam ipsi Apostoli jubentur reticere de ipso, ne divina majestate prædicata, passionis dispensatio differretur.

Ad quartum dicendum, quod Christus specialiter venerat docere, et miracula facere propter utilitatem hominum, principaliter quantum ad animæ salutem. Et ideo permisit dæmones, quos ejiciebat, hominibus aliquod nocumentum inferre, vel in corpore, vel in rebus, propter animæ humanæ salutem, ad hominum, scilicet, instructionem. Unde Chrys. dicit super Matth. 3, quod Christus permisit dæmonibus in porcos ire, non quasi a dæmonibus persuasus; sed primo quidem ut instruat magnitudinem nocumenti dæmonum, qui hominibus insidiantur. Secundo, ut omnes discerent quoniam nec adversus porcos audeant aliquid fa-

¹ Id habet Chrys. concione 2 de Lazaro, ante med., tom. 2, et Theoph., Luc. 4, et Marc. 1.

² C. 4 in Luc.; est in c. 14, sec. ord. Bed., circa fin. illius.

³ Hom. 29 in Matth., circa med., tom. 2.

cere, nisi ipse consentiat. Tertio, ut ostenderet quod graviora in illos homines operati essent, quam in illos porcos, nisi essent divina providentia adjuti. Et propter easdem etiam causas permisit eum, qui a dæmonibus liberabatur, ad horam gravius affligi, a qua tamen afflictione eum continuo liberavit. Per hoc etiam ostenditur (ut Beda dicit¹) quod sæpe dum converti ad Deum post peccata conamur, majoribus novisque antiqui hostis pulsamur insidiis. Quod facit, vel ut odium virtutis incutiat, vel expulsiōnis suæ vindicet injuriam. Factus est etiam homo sanatus velut mortuus (ut Hier. dicit), quia sanatis dicitur: Mortui estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.

In hoc articulo sola solutio ad 2, singulari difficultatem tangit, an dæmones agnoverint Jesum esse Messiam et Deum, quam statim discutiemus.

ARTICULUS II.

Utrum conuenienter facta fuerint miracula per Christum circa caelestia corpora.

1. Ad secundum sic proceditur. Videtur quod inconuenienter fuerint a Christo facta miracula circa caelestia corpora; ut enim Dionys. dicit, 4 capit. de Divin. nomin., divinæ providentiæ non est naturam corrumpere, sed saluare. Corpora autem caelestia secundum suam naturam sunt incorruptibilia et inalterabilia, ut probatur in primo de Cælo. Ergo non fuit conueniens ut per Christum fieret aliqua immutatio circa ordinem caelestium corporum.

2. Præterea, secundum motum caelestium corporum, temporum cursus designantur, secundum illud Gen. 1: Fiant luminaria in firmamento cæli, et sint in signa et tempora, et dies et annos. Sic ergo mutato cursu caelestium corporum, mutatur temporum distinctio et ordo; sed non legitur hoc esse perceptum ab astrologis, qui contemplantur sydera, et computant menses, ut dicitur Isaie 47. Ergo videtur quod per Christum non fuerit aliqua mutatio facta circa cursum caelestium corporum.

3. Præterea, magis competebat Christo facere miracula vivens et docens, quam moriens, tum quia, ut dicitur secundæ ad Corint. ult.:

¹ Marc. 9, sup. verbum in art. cit.

Crucifixus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei, secundum quam miracula faciebat; tum etiam quia ejus miracula confirmativa erant doctrinæ ipsius. Sed in vita sua non legitur Christum aliquod miraculum circa caelestia corpora fecisse; quinimo Pharisæis petentibus ab eo signum de cælo, eis dare renuit, ut habetur Matth. 12 et 10. Ergo videtur quod nec in morte circa caelestia corpora aliquod miraculum facere debuerit.

Sed contra est quod dicitur Lucæ 23: Tenebræ factæ sunt in universa terra usque ad horam nonam, et obscuratus est sol.

Respondeo dicendum quod (sicut supra dictum est¹), miracula Christi talia esse debebant, ut sufficienter esse Deum ostenderent. Hoc autem non ita evidenter ostenditur per transmutationes corporum inferiorum, quæ etiam ab aliis causis moveri possunt, sicut per transmutationem cursus caelestium corporum, quæ a solo Deo sunt immobiliter ordinata. Et hoc est quod Dionysius dicit in Epist. ad Polycarpum²: Cognoscere oportet non aliter aliquando posse aliquid perverti caelestis ordinationis et motus, nisi causam haberet ad hoc moventem, quæ facit omnia, et mutat secundum suum sermonem. Et ideo conueniens fuit ut Christus miracula fecerit, etiam circa caelestia corpora.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut inferioribus corporibus naturale est moveri a caelestibus corporibus (quæ sunt superiora secundum naturæ ordinem), ita etiam naturale est cuilibet creaturæ, ut transmutetur a Deo secundum ejus voluntatem. Unde August. dicit, 26 contra Faustum³, et habetur in gloss., Rom. 11, super illud: Contra naturam insertus es, etc.: Deus creator et conditor omnium naturarum nihil contra naturam facit, quia id est cuique rei natura, quod Deus facit. Et ita non corrumpitur natura caelestium corporum, cum eorum cursus immutatur a Deo; corrumpetur autem si ab aliqua alia causa immutaretur.

Ad secundum dicendum, quod per miraculum a Christo factum non est perversus ordo temporum. Nam secundum quosdam ille tenebræ vel solis obscuratio, quæ in passione Christi accidit, fuit propter hoc quod sol suos radios retraxit, nulla immutatione facta circa motum caelestium corporum, secundum quem tempora mensurantur. Unde Hieron. dicit super Mat-

¹ Art. 4 q. præc.

² Parum ante med. epist. C. 3, ante med., to. 6.